

ทำดีได้ดี...Sustainability Linked Loan นวัตกรรมทางการเงินเพื่อความยั่งยืน

ดร.รักษ วรรณกิจโกศาทร

กรรมการผู้จัดการ

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK)

สถาบันการเงินเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน ในฐานะที่เป็นแหล่งเงินทุนหลักของระบบเศรษฐกิจ เปรียบเสมือนหัวใจที่สูบฉีดเลือดไปหล่อเลี้ยงภาคธุรกิจและครัวเรือนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ จึงมีบทบาทสำคัญในการกำกับทิศทางให้ภาคธุรกิจดำเนินกิจการอย่างรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Environmental, Social & Governance : ESG) ผ่านการสนับสนุนทางการเงินอย่างยั่งยืน (Sustainable Finance) หนึ่งในนวัตกรรมทางการเงินที่น่าสนใจและเริ่มถูกนำไปใช้ในวงกว้างมากขึ้นคือ “Sustainability Linked Loan (SLL)” ซึ่งอาจเป็น Game Changer เปลี่ยนโลกธุรกิจให้ก้าวสู่ความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

SLL คือ สินเชื่อประเภทหนึ่งที่มีเป้าหมายสร้างแรงจูงใจให้ภาคธุรกิจหันไปดำเนินกิจการที่ตอบโจทย์ความยั่งยืน โดยผู้กู้จะได้สิทธิประโยชน์มากขึ้น หากทำตามเป้าหมายความยั่งยืนได้สำเร็จตามเงื่อนไขที่ตกลงไว้กับธนาคาร สิทธิประโยชน์มีหลายด้าน เช่น ลดอัตราดอกเบี้ย ลดค่าธรรมเนียม หรืออื่น ๆ โดยต้องมีการระบุตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPIs) และค่าเป้าหมาย (Sustainability Performance Targets : SPTs) ที่วัดผลอย่างเป็นรูปธรรมทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สังคม หรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น ปริมาณปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ลดลง ปริมาณการใช้วัตถุดิบจากแหล่งที่ได้มาตรฐานความยั่งยืน การจ้างงานคนท้องถิ่น รวมถึงได้รับการจัดอันดับอยู่ในกลุ่มบริษัทที่มีความยั่งยืนในระดับสากล เช่น Dow Jones Sustainability Indices ทั้งนี้ การประเมินผลจะดำเนินการโดยหน่วยงานอิสระภายนอกที่มีมาตรฐานสากล

ปัจจุบัน SLL ถือว่าอยู่ในช่วงเริ่มต้น โดย BBVA ธนาคารของอิตาลีรายงานเม็ดเงิน SLL จากสถาบันการเงินทั่วโลกในปี 2566 มีมูลค่า 521 พันล้านยูโร (ราว 578 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) เทียบกับ GDP ของไทยที่ราว 515 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ล่าสุดครั้งแรกของปี 2567 มีมูลค่า 296 พันล้านยูโร (ราว 317 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) โดยมีโครงการขนาดใหญ่ เช่น Ford Motor ผู้ผลิตรถยนต์ของสหรัฐฯ 16.8 พันล้านยูโร Smurfit Kappa ผู้ผลิตบรรจุภัณฑ์ของไอร์แลนด์ 4.6 พันล้านยูโร ทั้งนี้ ข้อมูลของ International Finance Corporation (IFC) ระบุว่าตัวชี้วัด SLL ส่วนใหญ่เป็นด้านสิ่งแวดล้อมและการลดคาร์บอนด้วยสัดส่วนถึง 68% ที่เหลือเป็นด้านสังคม เช่น ความเท่าเทียมทางเพศ ความปลอดภัยของการทำงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปสั้น ๆ ได้ว่า SLL เป็นกลไกทางการเงินที่สนับสนุนให้ “คนทำดีต้องได้ดี” ไม่เพียงแต่ผู้กู้จะได้ดี แต่ภาคส่วนอื่น ๆ ก็ได้ดีด้วยเช่นกัน เช่น

- **ดอกเบี้ยดี** ผู้ที่ปฏิบัติตามตัวชี้วัดความยั่งยืนได้สำเร็จจะได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลง เช่น CIMB Singapore พัฒนาโปรแกรม SME Sustainability Linked Loan/Financing Program โดยกำหนดให้ SMEs

ที่บรรลุค่าเป้าหมาย SPTs ได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดจะได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลง 0.2% ในปีแรก และลดเพิ่ม 0.4% ในปีถัดไป

- **ขีดความสามารถทางธุรกิจดี** ในอีกทางหนึ่ง SLL ช่วยกระตุ้นให้ภาคธุรกิจปรับตัวรับมือกับ Climate Change Risk โดยเฉพาะในมุมของการปฏิบัติตามกฎระเบียบและมาตรการด้านความยั่งยืน รวมถึงดึงดูดเม็ดเงินจากนักลงทุน สอดคล้องกับการประเมินของ PWC ว่า นักลงทุนสถาบันทั่วโลกจะลงทุนในสินทรัพย์/บริษัทที่มี ESG เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละ 12.9% (ปี 2564-2569) ตลอดจนตอบโจทย์ผู้บริโภคที่ยึดถือความยั่งยืนเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ

- **เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมดี** SLL เป็นกลไกที่ช่วยเปลี่ยนให้ภาคธุรกิจปรับโมเดลการขับเคลื่อนไปสู่ความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำ รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำ กระตุ้นให้เกิดการจ้างงานแก่คนท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศ เช่น COELBA บริษัทพลังงานของบราซิล ได้รับสินเชื่อ SLL จาก IFC ภายใต้เงื่อนไขเพิ่มสัดส่วนช่างไฟฟ้าผู้หญิงเป็น 10.7% ในปี 2569 จาก 0.8% ในปัจจุบัน

สำหรับสถาบันการเงินไทยพบว่าตื่นตัวไม่แพ้กัน โดยมีธนาคารพาณิชย์หลายแห่งให้สินเชื่อในรูปแบบ SLL ไปแล้ว ขณะที่ในส่วนของสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ EXIM BANK ธนาคารอันดับต้น ๆ ในการสนับสนุนทางการเงินแก่ภาคธุรกิจผ่าน SLL ในหลายโครงการและหลายอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปที่มุ่งใช้วัตถุดิบจากการประมงที่ยั่งยืน หรือธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ตั้งเป้าลดปริมาณคาร์บอนลง นอกเหนือจาก SLL ที่ผ่านมา EXIM BANK ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินเพื่อความยั่งยืนอีกหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น Green Bond บัตรเงินฝากสีเขียว (Green Certificate of Deposit) และ Blue Bond

นับเป็นสัญญาณที่ดีที่ได้เห็นสถาบันการเงินต่างมุ่งเดินหน้าสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยกระตุ้นให้ทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจ สังคม และประชาชนก้าวผ่านไปสู่เศรษฐกิจแห่งความยั่งยืน และร่วมกันสร้างโลกที่ดีกว่าเดิมไปพร้อมกัน มาช่วยกันทำดีด้วยกันนะครับ